

Говор замјеника предсједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине др Дениса Звиздића на Другој међународној научној конференцији “Посљедице геноцида над Бошњацима у Сребреници: социјални, економски, политички, демографски и културни развој Сребренице (1995 – 2022.)”

Сребреница, 12. октобар 2023.

“Поштоване мајке Сребренице и Жепе,
Цијењени ректоре и представници академске заједнице,
Уважене екселенције,
Даме и господо,

Са задовољством сам прихватио позив уваженог предсједника Организационог одбора проф. др. Рифата Шкријеља и предсједника Научног одбора академика, проф. др. Мирка Пејановића да Вам се обратим на отварању ове Конференције, јер као човјек који долази из академске заједнице, сматрам да је научни допринос култури сјећања од кључног значаја за исправно разумијевање посљедица почињеног геноцида над Бошњацима у Сребреници. Велики њемачки филозоф Immanuel Kant је рекао да је: „Наука организирано знање, а мудрост организиран живот“. Међутим, мудрости и исправног разумијевања ствари нема ако нисмо у првој фази систематизирано и организирано ширили знање базирано на научним чињеницама. Зато је ова Конференција битна, и зато је научни рад којим се бави Меморијални центар у сарадњи са партнерима, укључујући и Универзитет у Сарајеву од круцијалне важности. Само се требамо присјетити колико је важно научно достигнуће ДНК идентификација путем посмртних остатака, на основу узорака крви које су дали чланови породица. Хисторијски задатак у том смислу је одрадила Међународна комисија за нестале особе (ICMP). То је метода захваљујући којој ми можемо именом и презименом идентифицирати сваку жртву геноцида и упокати своје најмилије. То је метода која је само прије 40 година била

немогућа. То је метода која је научно оборила све покушаје негирања или минимизирања геноцида и стварање митова. Дакле, са научног аспекта нема никакве сумње да је геноцид у Сребреници плански почињен и реализиран, да су 8372 дјечака и мушкарца убијени као недужни и ненаоружани цивили, да то нису само 8372 посмртна остатка од којих су неки пронађени у више од три или четири масовне гробнице, већ да су то угашене 8372 животне приче, снови, планови, надања, амбиције, жеље и маштања.

Међутим, поставља се друго питање. Шта генерације које долазе могу научити из свега тога? Како науку претворити у мудрост? Како истину претворити у правду? И како истину и правду претворити у трајну спознају довољно снажну и самосвјесну да онемогући да се злочин геноцида више не понови? Ја мислим да је погрешна теза да се требамо искључиво окренути ка будућности и заборавити шта се дешавало у прошлости. То је наратив који ћете често чути у јавном дискурсу. Ја мислим да је баланс између прошлости и будућности најбоље рјешење, јер ако познајемо и исправно разумијевамо прошлост, сасвим сигурно ћемо доносити боље одлуке у садашњости. Бошњаци су добар, поштен, цивилизиран европски народ у чији су свјетоназор дубоко усађени принципи вјерског и етничког плурализма, народ који је одувijek уважавао достојанство и интегритет својих комшија и свих људи без обзира на њихово поријекло или вјеру. Никада до сада нисам чуо нити за један чин освете чланова породице било кога од 8372 убијених у геноциду. То је нешто што је незабиљежено у историји човјечанства. То је доказ колико су Бошњаци снажан и самосвјестан народ. Уствари наша најбоља освјета је да не сличимо на оне који су починили геноцид. Наша освета треба бити добро образовање, наука, развој, исправан одгој наше дјеце и омладине. Нека наша освета буду наши људи и њихова дјеца по цијелом свијету који су напустили своја огњишта услед етничког чишћења и геноцида и који су данас врхунски доктори, инжењери, правници, политичари, дипломати и који данас по цијелом свијету, без обзира шта радили и чиме се бавили шире истину о геноциду и боре се за правду. Нека наша освета буде истина. А за истину се боримо правим вриједностима и

методама. Ова научна конференција јесте један вид борбе за истину.

На крају, нећу превише говорити о социјалним, економским, политичким, демографским и другим посљедицама геноцида у Сребреници. Мислим да то треба бити предмет панела у оквиру Конференције. Желим поручити да се налазимо у озбиљном историјском тренутку када је најозбиљније угрожен уставно-правни поредак Босне и Херцеговине и да су одређене ентитетске институције и појединци давно изашли ван оквира познатих десет фаза геноцида. Посљедња 10. и завршна фаза геноцида је негирање, односно порицање геноцида. Међутим, и поред тога свакодневно свједочимо да се геноцид пориче, псује, негира и минимизира, без обзира што је ријеч о озбиљном кривичном дјелу. Лично мислим да се ми сада налазимо у новој 11. фази геноцида, а то је глорификација геноцида. У неким дијеловима Босне и Херцеговине одрасле су нове генерације испуњене мржњом које више не негирају, нити минимизирају геноцид, већ они славе геноцид и сматрају да такво нешто треба поновити. То су појаве против којих ћемо се борити свим дозвољеним средствима. И то су разлози због којих морамо бити јаки, а не слаби, јер само наша снага, моћ и знање могу имати ефекат одвраћања. Зато ћу наставити да на свим позицијама које будем обнашао да се залажем за кадровско и финансијско јачање Меморијалног центра Поточари-Сребреница, за материјално и финансијско јачање Оружаних снага Босне и Херцеговине, за распоређивање ЕУФОР и НАТО трупа у Брчко Дистрикту, за убрзано чланство Босне и Херцеговине у ЕУ и НАТО, али и за повећање улагања у науку, младе и образовање, јер је то један од најбољих начина нематеријалне борбе за боље друштво.

Хвала на пажњи и желим вам успјешан рад.” (крај)